

Donkse Laagten

Nieuwsbrief

Uitgave 2 – december 2009

Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer wensen u fijne feestdagen toe!

Voor u ligt de tweede nieuwsbrief over het Natura 2000 beheerplan voor Donkse Laagten. Deze nieuwsbrief in een uitgave van Dienst Landelijk Gebied (DLG) en Staatsbosbeheer (SBB). Als lid van de klankbordgroep of stuurgroep leest u hierin meer over de stand van zaken van het beheerplan voor Donkse Laagten en Natura 2000 in het algemeen.

Donkse Laagten is één van de 41 Natura 2000 gebieden waarvan Staatsbosbeheer meer dan 50% beheert. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft DLG opdracht gegeven samen met Staatsbosbeheer het wettelijk vereiste beheerplan op te stellen voor deze 41 gebieden. Dit gebeurt volgens het Europees, Rijks- en provinciaal beleid voor Natura 2000 en in open overleg met alle relevante betrokkenen, die zijn verenigd in de klankbordgroep.

Voor Donkse Laagten zijn de volgende instandhoudingsdoelen bepaald:

- behoud van omvang en kwaliteit leefgebied van de kolgans, met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 830 vogels (seizoensgemiddelde)
- behoud van omvang en kwaliteit leefgebied van de brandgans
- behoud van omvang en kwaliteit leefgebied van de kleine zwaan
- behoud van oppervlakte en kwaliteit van blauwgrasland

De toelichting op deze doelen vindt u op de website van LNV: [Gebiedsinformatie Donkse Laagten \(www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9&id=n2k107\)](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9&id=n2k107)

In deze nieuwsbrief leest u over:

- Stand van zaken beheerplan
- Bestaand gebruik
- Stikstof-analyse
- Ecoloog Staatsbosbeheer aan het woord
- Aanwijzingsbesluit
- Betrokken partijen
- Globale planning
- Contactpersonen

Stand van zaken beheerplan

De beschrijving van de huidige situatie en potentiële natuurwaarden van het gebied Donkse Laagten is vrijwel gereed. Om binnen een natuurgebied natuurwaarden te beschermen is het natuurlijk nodig om te weten hoe het betrokken gebied er op dit moment voor staat. Zoals in het kader hierboven wordt beschreven, gelden voor dit gebied “behoudsdoelstellingen”: het gebied dient zijn natuurwaarden te behouden zoals het was rond het moment van (concept)aanwijzing. Voor de instandhouding van de ganzen is het belangrijk dat er voldoende rust in het gebied aanwezig is en voldoende voedsel; voor het

blauwgrasland is een goede hydrologie van belang. Het perspectief van de soorten en habitat in Donkse Laagten lijkt onder de huidige omstandigheden (met mogelijk enkele maatregelen) (zeer) goed.

Nu de huidige situatie vrijwel geheel in kaart is gebracht, kan de beoordeling plaatsvinden welke factoren belangrijk zijn om deze natuurwaarden te behouden en of bepaalde bestaande activiteiten effect kunnen hebben op deze natuurwaarden. Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer zijn op dit moment bezig om het bestaand gebruik te inventariseren en te beoordelen. Daarnaast starten we binnenkort met de stikstof-analyse (verderop in deze nieuwsbrief leest u hier meer over). Deze informatie is nodig om te onderzoeken of passende maatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen te halen en om te bepalen welke maatregelen kunnen worden ingezet.

Zodra deze beoordelingen klaar zijn, zullen DLG en Staatsbosbeheer u als klankbordgroep en stuurgroep benaderen voor een kritische blik op het concept-beheerplan. Deze bijeenkomsten staan begin van het komend jaar op de planning.

Bestaand gebruik

De inventarisatie van bestaand gebruik is bedoeld om in beeld te brengen of er activiteiten plaatsvinden waar een vergunning voor nodig is. Bestaand gebruik dat geen negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000 gebied wordt in het beheerplan opgenomen. Voor deze activiteiten hoeft geen vergunning van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd voor de termijn van het beheerplan (zes jaar). Er kan sprake zijn van activiteiten waarvan het effect op de doelen (nog) niet in te schatten of negatief is. Hiervoor is toetsing aan de Natuurbeschermingswet noodzakelijk om te bepalen of de gebruikers voor deze activiteiten vergunningen moeten aanvragen.

Zoals u al heeft gelezen, legt Dienst Landelijk Gebied de laatste hand aan de inventarisatie van het bestaand gebruik. Het is mogelijk dat wij u hiervoor binnenkort benaderen als wij hierover nog vragen hebben.

Begin januari ligt bij de gemeenten Liesveld, Nieuw-Lekkerland en Graafstroom de totale inventarisatielijst bestaand gebruik ter inzage. Zo kunnen ook omwonenden die niet in de klankbordgroep zitten een reactie geven. De ter inzage legging wordt gecommuniceerd in lokale kranten en via internetpagina's van de gemeenten.

Stikstof analyse voor Donkse Laagten

Zoals u in de eerste nieuwsbrief hebt kunnen lezen, is het Ministerie van LNV – in samenwerking met Dienst Landelijk Gebied en diverse provincies – bezig een methode te ontwikkelen om het eventuele effect van stikstofdepositie op kwetsbare habitattypen (zoals in Donkse Laagten het blauwgrasland betreft) te analyseren en in kaart te brengen. Deze analyse is noodzakelijk om de juiste maatregelen te kunnen treffen die eventuele achteruitgang van deze kwetsbare natuur tegengaan.

De ontwikkeling van deze methode is niet eenvoudig. Afgelopen maanden zijn grote stappen gezet. Het ministerie heeft een rapport uitgebracht over de zogenaamde 'Trechtermethode'. Dit is een werkmethode voor de eerste analyse-stap. Deze methode zal als landelijke werkmethode worden gebruikt – en verder worden ontwikkeld – voor de bepaling van stikstof depositie voor de 41 LNV Natura 2000 gebieden.

Begin 2010 starten wij met de werkmethode voor de Donkse Laagten. Hierbij hebben we nadrukkelijk de medewerking nodig van de klankbordgroep. Na de eerste globale analyse, zullen we een klankbord-groepbijeenkomst organiseren om de methode uit te leggen en samen de vervolgstappen te bepalen. In dit stadium is het nog lastig een inschatting te maken wanneer een bijeenkomst plaats kan vinden, gezien de complexiteit van de problematiek. We houden u op de hoogte van de vorderingen.

Marcel Schrijver - ecooloog Staatsbosbeheer
Een waardevol gebied om ons voor in te zetten!

Donkse Laagten is een prachtig gebied met onder andere mogelijkheden om het leefgebied van zeldzame planten uit te breiden, zoals het blauwgrasland. Staatsbosbeheer is hiermee begonnen, door nieuwe stukjes gebied 'klaar te maken' voor deze zeldzame planten.

Marcel Schrijvers aan het woord:

"Eind 2008 zijn op een beperkt aantal locaties aan de zuidzijde van de boezem (vlakbij het kampeerterreintje) enkele 'nieuwe uitstekken' gegraven, voor de ontwikkeling van botanisch interessante graslanden. Deze locaties zijn in een eerder onderzoek (Haskoning, 2003) aangewezen als zeer kansrijk voor de ontwikkeling van dotterbloemhooiland en eventueel op de meest voedselarme delen ontwikkeling van blauwgrasland. Veel is er overigens niet gegraven. We hebben alleen de bovenste bodemlaag van enkele perceelseinden licht afgegraven, waardoor de grondwaterinvloed (o.a. kwelwater vanuit de hoger gelegen boezem) in de wortelzone van de vegetatie is toegenomen. Dit maakt het afgegraven deel natter en zorgt ervoor dat het kwelwater bufferende stoffen aangevoerd. Dit laatste is nodig om al te veel verzuring van het grasland tegen te gaan. Bovendien is met het licht afgraven van de bovenlaag een deel van de voedselrijkdom verwijderd. Dit alles geeft goede hoop op bloemrijke en schrale natte graslandvegetaties.

In juni 2009 heb ik samen met terreinbeheerder Nico de Bruin de afgegraven delen bezocht en de vegetatieontwikkeling bekeken. De eerste ontwikkelingen stemmen hoopvol. Er is een duidelijke ontwikkeling gaande richting dotterbloemhooiland. De aanwezige vegetatie zit nog veel in het pionierstadium, maar voldoet nu al aan de kenmerken van dit hooggewaardeerde type vegetatie en draagt de naam Associatie van Boterbloemen en Waterkruiskruid. Het is nu nog relatief voedselrijk waarschijnlijk door de mineralisatie van blootliggende wortelresten die de plagwerkzaamheden niet hebben overleefd. Met wat geduld, het juiste maaibeheer en het boezemkwelwater krijgt de vegetatie alle kansen om zich te ontwikkelen tot het waardevolle dotterbloemhooiland dat in de lente en zomer prachtig bloeit."

Een waardevol gebied om ons voor in te zetten!

Aanwijzingsbesluit

In de vorige nieuwsbrief heeft u gelezen dat het Ministerie van LNV de definitieve aanwijzing van Donkse Laagten als Natura 2000 gebied (het gaat hier om de begrenzing en de instandhoudingsdoelen) gepland had rond september 2009. Deze planning heeft het Ministerie van LNV niet gehaald, de verwachting is dat de aanwijzing rond januari 2010 gereed is.

In januari 2007 is het ontwerp aanwijzingsbesluit voor de Donkse Laagten gepubliceerd, waarna zienswijzen konden worden ingediend door belanghebbenden. Indieners van zienswijzen krijgen na aanwijzing een persoonlijk antwoord van het ministerie.

Betrokken partijen

Hieronder leest u meer over de organisatie rond het opstellen van het beheerplan. De volgende partijen zijn betrokken.

Bevoegd gezag: Directie Regionale Zaken van het ministerie LNV en provincie Zuid-Holland.

Taak: toezicht houden op het proces, verantwoordelijk voor de goedkeuring van het beheerplan en voor het maken van keuzes in het beheerplan.

Klankbordgroep: Staatsbosbeheer, provincie Zuid-Holland, gemeenten Graafstroom, Liesveld en Nieuw-Lekkerland, Waterschap Rivierenland, LTO-Noord, Agrarische Natuurvereniging VANL Den Hâneker, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard, Wildbeheereenheid Alblasserwaard-West, Nederlandse Kanobond, Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond en Particuliere eigenaren.

Het beheerplan beschrijft zaken in én rondom Donkse Laagten. Daarom is het belangrijk dat betrokken partijen het proces kunnen volgen. De klankbordgroep is belangrijk om het beheerplan zo volledig mogelijk te kunnen maken. Niet alleen kan de klankbordgroep belangrijke informatie aandragen, het is voor de opstellers van het beheerplan ook nuttig om te horen of onderdelen uit het beheerplan duidelijk zijn en waar klankbordgroepleden problemen voorzien.

Schrijfgroep: Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer schrijven het beheerplan.

Globale planning

Een Natura 2000 beheerplan beschrijft de huidige situatie, de inventarisatie en toetsing van bestaand gebruik, de toetsing aan het stikstofbeleid, de ontwikkeling van de visie en de te nemen maatregelen. Hierboven heeft u al gelezen in welke fase het beheerplan voor Donkse Laagten zich nu bevindt.

De 'tussenproducten' zullen DLG en Staatsbosbeheer in klankbordgroep-bijeenkomsten bespreken en de klankbordgroepleden houden we op de hoogte van de vorderingen.

DLG en Staatsbosbeheer verwachten dat het concept-beheerplan medio 2010 klaar zal zijn.

In december 2009 – januari 2010 staat het definitieve aanwijzingsbesluit gepland. Hierbij gaat het om de begrenzing en de instandhoudingsdoelstellingen. Vaststelling van het ontwerp-beheerplan verwacht het ministerie van LNV in 2010.

Stikstof is de onzekere factor in de planning. Zoals hierboven is aangegeven heeft het Ministerie van LNV hiervoor een werkmethode opgesteld. Deze methode moet zijn werkbaarheid nog bewijzen. Het is daarom niet uit te sluiten dat hierdoor de planning nog moet worden aangepast.

Contact

Heeft u vragen, wilt u informatie aanleveren bijvoorbeeld voor de nieuwsbrief? U kunt contact opnemen met Nienke van Hest van Dienst Landelijk Gebied: mail: n.vhest@minlnv.nl, telefoon: 030-2344182.

Kijk ook eens op: www.natura2000beheerplannen.nl voor alle gebieden waar Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer aan werken.

Nederland heeft zo'n 40.000 dieren- en plantensoorten. Voor sommige soorten is Nederland van Europees of zelfs wereldwijd belang. Duurzame bescherming van flora en fauna is hard nodig. Om de Europese natuur te behouden, heeft de Europese Commissie het initiatief genomen voor Natura2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland zijn dat er in totaal 162. Die zijn er vooral om die soorten en leefgebieden te beschermen waarvoor Nederland in Europees verband een belangrijke rol speelt. Ieder gebied krijgt daarvoor één of meerdere doelen ("instandhoudingsdoelen") toegewezen. Dienst Landelijk Gebied (DLG) stelt samen met Staatsbosbeheer (SBB) beheerplannen op voor 41 van deze gebieden. Donkse Laagten is daar één van.